

ROZPORZĄDZENIE RADY OBRONY PAŃSTWA

z dnia 11 sierpnia 1920 roku

o utworzeniu Trybunału Obrony Państwa.

Art. 1. Celem badania i sądzenia wskazanych przez Radę Obrony Państwa (art. 9) spraw o przestępstwa szczególnej wagi, przewidziane w ustawach karnych, połączone z niebezpieczeństwem lub szkodą dla obrony Państwa a popełnione bądź w polu, bądź wewnątrz kraju przez osoby cywilne lub wojskowe, piastujące stanowiska wyższe, tworzy się na czas istnienia Rady Obrony Państwa Trybunał Obrony Państwa.

Art. 2. Trybunał Obrony Państwa jest czynny w miejscu urzędowania Rady Obrony Państwa w stałym składzie członków, którymi prócz Prezydenta Trybunału lub jego zastępcy są:

- 1) jeden z sędziów Sądu Najwyższego,
- 2) jeden z sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego,
- 3) przewodniczący Sejmowej Komisji Wojskowej,
- 4) dwaj delegaci Rządu, z których jeden powinien posiadać wyższe wykształcenie w zawodzie wojskowym.

Członków Trybunału Obrony Państwa z pośród sędziów Sądu Najwyższego i Najwyższego Sądu Wojskowego wybierają właściwe sądy ze swego grona, delegatów rządowych zaś wyznacza Rada Ministrów.

W ten sam sposób wyznacza się podwójną liczbę zastępców członków Trybunału Obrony Państwa; przewodniczącego Sejmowej Komisji Wojskowej zastępują w Trybunale posłowie, zastępujący go w przewodniczeniu Sejmowej Komisji Wojskowej.

Art. 3. Stałego Prezydenta Trybunału Obrony Państwa i jego zastępcę wyznacza z pośród osób cywilnych Rada Obrony Państwa na wniosek Rady Ministrów.

Art. 4. Godność członka Trybunału Obrony Państwa jest honorowym obowiązkiem obywatelskim, od którego przyjęcia uchylać się nie wolno.

Prezydent i członkowie Trybunału Obrony Państwa oraz ich zastępcy otrzymują ze Skarbu zwrot kosztów podróży i djety za dni rzeczywistego

urzędowania w wysokości, przypadającej urzędnikom państwowym drugiej kategorii płacy.

Art. 5. Czynności oskarżyciela przy Trybunale Obrony Państwa pełni Minister Sprawiedliwości; może on zlecić swoje zastępstwo Podsekretarzowi Stanu lub innemu wyższemu urzędnikowi Ministerstwa Sprawiedliwości, albo przedstawicielowi Prokuratury Sądu Najwyższego lub w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, przedstawicielowi Prokuratury przy Najwyższym Sądzie Wojskowym.

Art. 6. Prezydent, inni członkowie Trybunału Obrony Państwa oraz ich zastępcy — z wyjątkiem członków, wymienionych w art. 2 p.p. 1 i 2, — składają na posiedzenie Rady Obrony Państwa przysięgę według roty, przepisanej dla sędziów.

Organy oskarżenia, wymienione w art. 5, sprawują obowiązki pod świętością swej przysięgi służbowej.

Art. 7. Sekretarza Trybunału Obrony Państwa, a w razie potrzeby podsekretarza powołuje Prezydent Trybunału w porozumieniu z Prezydentem Ministrów.

Sekretariat składa przysięgę według roty, przepisanej dla urzędników państwowych, o ile poprzednio nie był już w ten sposób zaprzysiężony.

Art. 8. Trybunał Obrony Państwa w zakresie prawa materialnego stosuje w powierzonych sobie sprawach przepisy kodeksu karnego wojskowego, względnie przepisy ustaw karnych dzielnicowych, stosujące się do danego przestępstwa.

Sposób postępowania określa sam Trybunał Obrony Państwa, mając na względzie ogólne zasady ustawy postępowania karnego dla osób cywilnych, obowiązującej w miejscu przedsiębrania czynności urzędowej, oraz konieczność przyspieszonego trybu postępowania.

Art. 9. Rada Obrony Państwa za pośrednictwem Ministra Sprawiedliwości przekazuje Trybunałowi Obrony Państwa do zbadania zarzuty, skierowane przeciw poszczególnym osobom, lub poleca tym samym trybem zbadanie poszczególnych zdarzeń i ich przyczyn celem ustalenia, czy zdarzenia tę można przypisać winie pewnych osób i w jakim zakresie, względnie celem wykrycia sprawcy; nie stanowi różnicy, czy chodzi o czyny, popełnione przed lub po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia.

Skutkiem powzięcia przez Radę Obrony Państwa uchwały w myśl ust. 1 odnośnie sprawy wyłącza się z właściwości sądów zwyczajnych i innych władz.

Art. 10. Dochodzenia, wskazane w art. 10, przeprowadza Trybunał Obrony Państwa przez swego delegata, który poszczególne czynności śledcze, przedsiębierze bądź sam, bądź przez zwyczajne sądy cywilne lub wojskowe, albo przez władze administracyjne.

Delegat, o ile nie należy do składu członków Trybunału Obrony Państwa, składa na posiedzeniu Trybunału Obrony Państwa przysięgę, według roty przepisanej dla sędziów.

Delegatowi, prowadzącemu dochodzenia służą prawa sędziego śledczego, przewidziane w ustawie postępowania karnego (art. 8).

Art. 11. Akta dochodzeń delegat Trybunału Obrony Państwa przesyła Ministrowi Sprawiedliwości, który przedstawia sprawę Trybunałowi Obrony Państwa z wnioskiem bądź o uzupełnienie dochodzeń, bądź o rozpoznanie rozprawy głównej, bądź o umorzenie sprawy, albo o przekazanie sprawy zwyczajnemu sądowi cywilnemu lub wojskowemu przez właściwego prokuratora do dalszego postępowania.

Od decyzji Trybunału Obrony Państwa, umarzającej sprawę lub przekazującej ją sądowi zwyczajnemu, Minister Sprawiedliwości może odwołać się do Rady Obrony Państwa w terminie 14-dniowym.

Art. 12. Rozprawa przed Trybunałem Obrony Państwa odbywa się w składzie sześciu członków z przewodniczącym włącznie, jawnie i ustnie. Jawność rozprawy Trybunał Obrony Państwa może z ważnych względów dobra publicznego zawiesić lub ograniczyć wedle swego uznania.

Jeżeli delegatem, który przeprowadzał dochodzenie, był członek Trybunału Obrony Państwa, wyłącza się go od orzekania w tej samej sprawie.

Art. 13. Obrona prawna przed Trybunałem Obrony Państwa jest konieczna, o ile oskarżony nie wybierze sobie obrońcy, Trybunał Obrony Państwa ustanowi mu obrońcę z urzędu.

Art. 14. Orzeczenia Trybunału Obrony Państwa zapadają zwykłą większością głosów; w razie równości głosów rozstrzyga zdanie, za którym oświadczy się przewodniczący, wszakże orzeczenie, uznające podsądnego winnym, musi zapaść większością $\frac{2}{3}$ części głosów.

Art. 15. Orzeczenia i wyroki Trybunału Obrony Państwa stają się prawomocne z chwilą ich ogłoszenia.

Art. 16. Zarządzeniom Trybunału Obrony Państwa i jego delegatów w zakresie spraw, Trybunałowi przekazanych, podlegają wszystkie, władze, urzędy, organy oraz oddziały siły zbrojnej Rzeczypospolitej.

W postępowaniu przed Trybunałem Obrony Państwa lub jego delegatami, prowadzącymi dochodzenia, urzędnicy i wojskowi nie mogą zastępować się tajemnicą urzędową.

Art. 17. Z chwilą rozwiązania Rady Obrony Państwa rozwiązuje się również Trybunał Obrony Państwa, wszystkie zaś sprawy nieukończone przekazuje się właściwym sądom lub władzom oskarżającym.

Art. 18. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia go w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej. Wykonanie tego rozporządzenia powierza się Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, a na obszarze b. dzielnicy pruskiej również w porozumieniu z Ministrem tej dzielnicy.

Naczelnik Państwa i
Przewodniczący Rady Obrony Państwa:
J. Piłsudski

Prezydent Ministrów:
Witos